

Noyðist gjalda hóast fiskurinn bleiv sjúkur

— Alari vildi ekki gjalda fyri smolt, tí fellið bleiv so stórt. Orsökinn var IPN-virus, sum er í ollum alifiski. Smoltseljarin læt rættinum málið og fekk viðhald.

Tað nyttar onki hjá alarum at nokta at gjalda fyri smolt, hóast smoltið seinni visir seg at vera smittað við IPN-virusi.

Eitt sakarmál um júst henda spurning varð viðgjørt í Føroya rætti friggjadagin í farnu viku.

Smoltstøðin P/f Aarstøð í Funningi steyndi Frøða Durhuus, alara í Hósvík, eftir pengum fyri smolt, hann keypti frá Aarstøð í 1987. Sakarkravið var slakar 650.000 kr.

Frøði Durhuus kravdi fridøming móti at gjalda ein part, ella goðar 375.000 kr.

Dómarin royndi at fáa semju í lag. Uppskot hansara var, at saksókti skuldi rinda 550.000 kr. umframt rentur. Men hetta helt saksókti, Frøði Durhuus, vera ov nógv. Tjakast varð aftur og fram eina løtu og onnur semingsuppskot vóru frammi. Men urslitið bleiv, at málið varð tikið upp til døms. Og sum tað

skiltist, fær saksókarin, Aarstøð, fult viðhald.

Stórt felli

Frøði Durhuus keypti 31.277 smolt frá Aarstøð í juni 1987. Hetta var fyrsta smoltið, Aarstøð seldi. Aarstøð byrjaði í maí 1986 við yngli, keypt frá P/f Laksá á Hellunum.

Smoltið varð latið Frøða Durhuus 9. og 10. juni 1987. Sambært standard-sáttmála rindar seljarin fyri smolt, sum doyrt fyrstu fyra vikurnar. Fellið hesar vikurnar var 889 smolt.

Men seinni vaks fellið munandi. Djóralækni varð boðsendur síðst í juli og fyrst í august staðfestu royndir, sendar til Skotlands, at fiskurin hevði IPN-virus.

Tann 4. oktober 1987 vóru deyð 8.439 smolt, ella 27% av tí, brukið fekk í juni sama ár. Og 22. desember misti Frøði Durhuus alt, sum var eftir, í

ódnarveðri. Tryggingin tók við og rindaði endurgjald. Men hetta endurgjald kundi verið størri, metti tann óhepni alarin, tí miðalvektin hjá smoltinum var bara 280 gramm.

Smoltið, hann hevði árið eftir, í 1988, vigaði næstan duplutt so nógv sama dagin, 1. desember.

Í nærum øllum alibrúkum

Tann 4. mars 1987 vóru fimm fiskar úr kørunum hjá Aarstøð kannaðir fyri IPN-virus. IPN varð ekki ávíst.

Hetta er kortini onki prognum, at IPN-virus ikki hevur verið yvirhøvdur í Aarstøð, segði landsdjóralæknin, Aki Mortensen, sum bleiv avhoyrdur sum sakkent vitni. Hann segði, at hann við rættlaga stórari vissu kundi siga, at allur føroyskur alifiskur hevur henda virus. Men tað er ikki harvið sagt, fiskurin er sjúkur. Hann samanbar IPN-virus við eyðkvæmi og meningitis. Nógv hava smittuna, uttan at tey nakrantíð gerast sjúk.

Stronger, eitt nú flutningur og skifti millum fesktt vatn og sjógv, kunnu gera, at IPN-virusin ger alifisk sjúkan. Ongin víðgerð finst móti IPN-sjúkuni.

IPN-virusin kom til Føroya í 1983-84 frá royndarstöðini á Sundalsøra í Noregi, sum sendi P/f Fiskalag við Air smolt. Fyrstu ferð, sjúkan er staðfest hjá smolti í sjógv, er í Skotlandi og í brúkinum hjá Frøða Durhuus í Hósvík.

Eftir at IPN-sjúkan var staðfest í brúkinum í Hósvík fyrst í august 1987 varð eisini kanning gjord á Aarstøð. Smolt av sama yngli, Frøði Durhuus fekk, varð kannað, men

tað var í lagi.

Hinvegin kundi saksókarin hjá Frøða Durhuus greiða rættinum frá, at try onnur alibrúk, Vestlaks í Vestmanna, Salmon Farming á Eiði og Grynna í Funningsfirði høvdu fingið smolt frá Aarstøð á vari 1987. Eisini hjá teimum var fellið stórt.

K-faktorurin

Eitt fyrbrigdið í alivinnuni kallast K-faktorurin. Hann bleiv nevndur oftari enn eina ferð á rættarfundinum friggjadagin. K-faktorurin sigur, hvussu rundur, fiskurin er. Hann er vektin í mun til longdina. K-faktorurin skal vera so tætt við 1,0 sum gjørligt.

Júst hetta legði dómarin dent á, tá hann tók samanum. Nakrar dagar, áðrenn Aarstøð skuldi lata Frøða Durhuus smoltið, segði stjórin á smoltstöðini, at K-faktorurin var ov høgur. Dómarin helt, at keyparin, Frøði Durhuus, átti at kannað K-faktorin, tá hann fekk smoltið. Tað gjørdi hann ikki.

hd

Fyri fyrstu ferð í mong ár eru fleiri umsóknir til lærarastørv í Klaksusk.

Óvanlig støða

— Hetta er ein óvanlig støða. Tað eru nógv ár, síðani so nógv hava selt um lærarastørv her. Vanliga plaga ein ella tvær umsóknir at koma. Men í ár hava vit fingið heilar seks. Og tær eru frá útbúnum lærarum.

Skulastjórin á skúlanum á Ziskatrøð í Klaksusk letur væl at, nú tað er eydnast at seta seks lærarastørv á skúlanum.

Tá Landsskúlafrýsingin hálván mars selt eftir lærarum og tímálærum til skúlaárið 1989/90, lögdu tey, sum løsu lysingina, serliga til merkis skúlan á Ziskatrøð. Hann skuldi hava nýggju lærarar og triggjar tímálærarar.

Færri børn

Nú eru so útbúin lærarar fingnir til tey seks stórvini og ikki er vist, at brúk er fyri seks afturat, kanska bara tveimum ella trimum, sigur skulastjórin, Asbjørn Lomaklett. Stórvini eru normerað í eini tíð, tá skúlin var nógv størri enn nú. Tá vóru umleið 600 børn, men nú eru tey bara knappliga 500, tí skúlin við Ósanna tekur nú fleiri børn.

Í verandi skúlaári eru tiggju vikur í skúlanum á Ziskatrøð. Hetta eru fólk, sum ikki hava læraraútbúgving. Skúlin hevur 40 lærarar, so fjórðingurin er vikur.

hd

Umvæld á Skála

— Stjornan varð tikin upp í Havn og sýnað har. Men umvælingin verður gjord á Skála, tí tilbodið hadani var lægri.

Tað fer at kosta goðar 500.000 kr. at umvæla skaðan, ísfiskatrolarin. Stjornan fekk hómorgunin í farnu viku, tá hon sigldi á land við Liðarmunna, norðan fyri Blankskála á Kalsoyinni.

Sjóváttryggingin tók av tilbøðnum hjá Skála skipasmíðju. Stjornan stóð annars á Tórshavnar skipasmíðju, har skaðin varð sýnaður, men tilbodið hjá Skála var lægri. Bara tær báðar skipasmíðjurnar blivu biðnar um tilbøð. Sjóváttryggingin upplýsir ikki, hvussu nógv Tørs-

havnar skipasmíðja bjóðaði. Men aðra staðni hava vit frætt, at rættlaga stórir munur var á tilbøðnum.

Tjaldríð sleipaði Stjornuna til Havnar hósðagin og mánadagin fór tað avstað aftur við henni, inn á Skála. Umvælingin er longu byrjað og hon er mett at taka fimm vikur. Knappliga 30 fermetrar av botnplátum skulu skiftast út.

Sjófrágreiðing hevur ikki enn verið um hendringina, tá Stjornan sigldi á land.

hd

VALUTAKURSIR

		03.05	02.05	Ultimo síðsta mán.
USA	Dollari	735,40	734,50	730,60
Bretland	Pund	1238,50	1235,80	1236,00
V-Tyskland	Markur	389,21	389,02	389,18
Sveits	Króna	114,65	114,78	114,64
Noreg	Króna	107,27	107,28	107,20
Frakland	Frankur	115,18	115,12	115,13
Belgia	Frankur	18,595	18,595	18,600
Sveits	Frankur	437,35	436,70	439,21
Holland	Gyllin	345,08	344,85	345,12
Italia	Liri	0,5319	0,5320	0,5315
Finnland	Markur	174,27	174,46	174,39
Ísland	Króna	13,85	13,85	13,85
Eysturriki	Skillingur	55,320	55,285	55,305
Spania	Pesetas	6,275	6,280	6,275
Portugal	Escudos	4,710	4,705	4,705
Kanada	Dollari	622,50	620,40	614,50
Japan	Yen	5,4810	5,4830	5,5045
Írland	Pund	1039,70	1039,65	1039,55
Grikkaland	Drakmur	4,575	4,580	4,570

Kelda: Føroya Sparikassi

FERÐSLUTRYGD

er at koyra á goðum dekkum
ff